

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-286/19 – 1

Lieta C-286/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 5. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Tribunal d'instance d'Aulnay-Sous-Bois [Onēsubua rajona tiesa]
(Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 25. marts

Prasītāji:

JE

KF

Atbildētāja:

XL Airways SA

TRIBUNAL D'INSTANCE

[..]

[..] ***AULNAY-SOUS-BOIS***

[..]

**Spiedums pasludināts [..] DIVI TŪKSTOŠI DEVIŅPADSMITĀ GADA
DIVDESMIT PIEKTAJĀ MARTĀ**

[..]

Pēc debatēm atklātā tiesas sēdē 2018. gada 10. decembrī

[..]

STARP PRASĪTĀJIEM:

JE, adrese [...] PARĪZE

KF, adrese [...] PARĪZE,

[..]

NO VIENAS PUSES,

UN ATBILDĒTĀJU:

S.A. XL AIRWAYS, [...] (TREMBLAY-EN-FRANCE, Francija),

[..]

NO OTRAS PUSES

[..]

[orig. 2. lpp.] Ar [...] 2017. gada 17. marta prasības pieteikumu [...] JE un KF cēla tiesā prasību pret sabiedrību XL AIRWAYS [...], lai tai tiktu piespriests samaksāt katram no viņiem pamatsummu 600 EUR apmērā kā kompensāciju par lidojuma atcelšanu, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.), šai summai pieskaitot procentus atbilstoši likumiskajai likmei, skaitot no brīdinājuma brīža. Turklāt katra no ieinteresētajām personām pieprasīja papildus 400 EUR kā zaudējumu atlīdzību par aviosabiedrības ļaunprātīgu pretošanos, kā arī 500 EUR saskaņā ar *Code de procédure civile* (Civilprocesa kodeksa) 700. pantu, neskaitot tiesāšanās izdevumus.

Līdzprasītāji JE/KF norādīja, ka viņi bija iegādājušies no šī gaisa pārvadātāja divas aviobiļetes lidojumam maršrutā Puntakana (Dominikānas Republika)/Parīze, kam bija paredzēts izlidot 2014. gada 24. maijā plkst. 21.20 un ielidot Šarla de Golla-Roisī [Roissy-Charles-de-Gaulle] lidostā 2014. gada 25. maijā plkst. 12.20. Tomēr saskaņā ar prasītāju sniegto informāciju šis lidojums tika atcelts un viņi izmantoja alternatīvu lidojumu tikai 2014. gada 25. maijā plkst. 17.35 (pēc vietējā laika) un sasniedza galamērķi Parīzē nākamajā dienā plkst. 7.50.

Pēc tam, 2016. gada 27. maijā prasītāji ar sava advokāta starpniecību nosūtīja sabiedrībai XL AIRWAYS vēstuli, pieprasot samaksāt fiksētu kompensāciju 600 EUR apmērā par pasažieri, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 261/2004 lidojuma, kura attālums pārsniedz 3500 kilometrus, atcelšanas gadījumā.

Tā kā aviosabiedrība neizpildīja šo pieprasījumu, līdzprasītāji JE/KF iesniedza šo prasības pieteikumu, lai atrisinātu strīdu saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

Pēc lietas izskatīšanas vairākkārtējās atlikšanas 2018. gada 10. decembrī lieta tika izskatīta tiesas sēdē, kurā piedalījās lietas dalībnieki [..].

Tiesas sēdē, ņemot vērā iespēju, ka tiesa var pārkvalificēt minēto lidojuma atcelšanu par lidojuma kavēšanos, līdzprasītāji JE/KF izteica [..] lūgumu apturēt tiesvedību, pamatojoties uz to, ka šajā tiesvedībā rodas jautājums par Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta normu interpretāciju, saskaņā ar kurām par lidojuma pasažieri uzskata personu, kurai ir apstiprināta rezervācija un kura ir ieradies uz reģistrāciju saskaņā ar aviosabiedrības paredzētajiem nosacījumiem un ne vēlāk kā 45 minūtes pirms paredzētā izlidošanas laika, lai arī lidojuma atcelšanas gadījumā šis pēdējais nosacījums nav prasīts.

Šajā gadījumā prasītāji lūdz apturēt tiesvedību, kamēr nav saņemta Eiropas Savienības Tiesas atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem, kas tai jau ir iesniegti izvērtēšanai šajā sakarā, un iesniedz tiesai jaunus prejudiciālos jautājumus par to pašu tiesību normu piemērošanu, pieprasot, lai tie arī tiktu nosūtīti Eiropas Savienības Tiesai.

Pakārtoti, līdzprasītāji JE/KF ir izvirzījuši prasījumus un pamatus, kas jau izklāstīti viņu pieteikumā par lietas ierosināšanu, bet palielinot viņu pieprasītās zaudējumu atlīdzības par ļaunprātīgu pretošanos summu līdz 1000 EUR par katru pasažieri, kā arī summu, kas pieprasīta saskaņā ar *Code de procédure civile* 700. pantu.

Attiecībā uz lūgumu apturēt tiesvedību sabiedrības XL AIRWAYS pārstāve, kas apgalvo, ka strīdīgais incidents ir lidojuma kavēšanās Eiropas Savienības judikatūras izpratnē, paziņoja, ka iebilst pret šo lūgumu apturēt tiesvedību, jo jautājums par pasažiera statusa noteikšanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punktu tika izlemts pavisam skaidri *Cour de cassation* [Kasācijas tiesas] judikatūrā. Pēc būtības, atbildētāja prasa, lai visas prasības tiek noraidītas, jo, tā kā, viņasprāt, runa esot par lidojuma kavēšanos un partneri JE/FK nevarot apliecināt, ka viņi ieradās uz lidojuma reģistrāciju, ievērojot izvirzītos nosacījumus, viņi nav pierādījuši savu pasažieru statusu, kuriem būtu tiesības saņemt kompensāciju, pamatojoties uz norādīto tiesību aktu. [oriģ. 3. lpp.]

[..]

PAMATOJUMS

Par lūgumu apturēt tiesvedību

[omissis: valsts procesuālo tiesību jautājums]

[..] Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. pantā ir noteikts, ka Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus, tostarp par Līgumu interpretāciju.

Ja šāds jautājums ir izvirzīts lietā, ko izskata valsts tiesa, kuras nolēmumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, šai tiesai lieta ir jāgriežas Tiesā, paturot prātā, ka *Code d'organisation judiciaire* (Tiesu iekārtas kodeksa) R221-37. pantā ir paredzēts ka rajona tiesai ir kompetence pēdējā instancē izskatīt prasījumus par summu, kas nepārsniedz 4 000 EUR, un instancē, par kuras nolēmumu var tikt iesniegta apelācijas sūdzība, – prasījumus, kas pārsniedz minēto summu vai kam summa nav noteikta.

[..]

[omissis: valsts procesuālo tiesību jautājums]

Šajā lietā ir skaidrs, ka, tā kā līdprasītāju JE/KF prasījumi nepārsniedz prasības summas sliekšni 4 000 EUR, strīds par šo jautājumu būs jāatrisina pēc būtības ar nolēmumu, kuru tā pieņem pēdējā instancē, un tādēļ tas nav pārsūdzams LESD 267. panta nozīmē.

Turklāt, lai arī konkrētajā gadījumā pastāv nopietni iemesli domāt, ka incidents, kurš ir prasības pamatā, varētu tikt pārkvalificēts no lidojuma atcelšanas uz lidojuma kavēšanos, ir skaidrs, ka no Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta normu interpretācijas saistībā ar aspektiem, kas aplūkoti tiesai iesniegtajos jaunajos prejudiciālajos jautājumos, ir atkarīga Regulā (EK) Nr. 261/2004 paredzēto noteikumu par kompensāciju piemērojamība.

Līdz ar to, [..] ir jāapmierina prasītāju lūgums apturēt tiesvedību [..] līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa pieņems nolēmumu par uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem [..].

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Le tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois saskaras ar ievērojamu celto prasību skaita pieaugumu, kuras ir tās kompetencē tādēļ, ka šīs tiesas darbības teritorijā ietilpst *Roissy-Charles-de-Gaulle* lidosta, kurās ir izvirzītas pretenzijas par veidiem, kā pierādīt ierašanos uz reģistrāciju lidojumam, kas kavējas, un līdz ar to var izraisīt tiesības uz fiksētu kompensāciju, kas ieviesta ar Regulu (EK) Nr. 261/2004.

[oriģ. 4. lpp.] Ar diviem 2018. gada 14. februāra [..] un 2018. gada 12. septembra spriedumiem [..] *Cour de cassation* atstāja spēkā spriedumus, kurus bija pasludinājuši *Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois* un kuriem tika noraidītas fiksētas kompensācijas prasības, kas tika celtas pret apkalpojošo pārvadātāju, pamatojoties uz minēto regulu, saistībā ar ielidošanas galamērķī kavēšanos vairāk nekā trīs stundas. Minētajās lietās prasītāji uzrādīja elektroniskā veidā tikai

dokumentus, kas apliecināja rezervācijas apstiprinājumu, un vienā lietā arī kavējumu apliecināšanu dokumentu, uz kura nebija norādīts personvārds.

Neraugoties uz šo judikatūru, ar ko Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta normas ir interpretētas atbilstoši saistību tiesībām, liels skaits pasažieru, kuru rīcībā vairs nav līdzekļu, kas varētu kalpot par formālu pierādījumu tam, ka viņi ir faktiski ieradušies uz strīdīgo lidojumu reģistrāciju, un kas norāda uz tehnoloģiju attīstību, kas tostarp novedusi pie tā, ka pakāpeniski izzūd “papīra” iekāpšanas karšu izsniegšana, izvērsē ap šo jautājumu nopietnu strīdu.

Cita starpā tiek apgalvots, ka apstākļi, ka attiecīgās personas rīcībā ir apstiprinātā lidojuma rezervācija, rada vienkāršu pieņēmumu, ka ierašanās uz reģistrāciju ir notikusi, attiecībā uz kuru aviosabiedrībai būtu jāsniedz pierādījumi par pretējo. Šis vērtējums ir ticis apstiprināts dažu rajona tiesu lēmumos, kas uzdevuši gaisa pārvadātājiem uzrādīt PDR (pasažieru datu reģistrs) datus par strīdīgo lidojumu, attiecīgā gadījumā piemērojot kavējuma naudu.

Tā kā 2017. gadā *Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois* tika ierosinātas 2 700 lietas gaisa pārvadājumu jomā un 2018. gadā – vairāk nekā 5 000 lietas, pareizas tiesvedības nolūkā ir nepieciešams galīgs precizējums par iepriekš minētā 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta piemērošanas nosacījumiem, lai pašu pasažieru interesēs nodrošinātu to nolēmumu saskaņošanu, kurus pieņem tiesas, kam jāizšķir šie strīdi, parasti pēdējā instancē.

Šī problēma jau ir bijusi par iemeslu tam, lai Eiropas Savienības Tiesas kancelejā iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas iesniegts 2018. gada 3. decembrī *Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois* tiesvedības ietvaros [...] un kas reģistrēts Tiesā ar lietas numuru C-756/18. Uzdotais jautājums attiecās uz iespēju pierādīt ierašanos uz reģistrāciju ar vienkāršu pieņēmumu.

Šajā lietā līdzprasītāji JE/KF vispirms apgalvo, ka judikatūra, saskaņā ar kuru kavēšanās vismaz trīs stundas ir pielīdzināma lidojuma atcelšanai, nenozīmē, ka Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumi ir piemērojami lidojuma kavēšanās gadījumā, un to iespējamā piemērojamība šajā lietā katrā ziņā izraisītu jautājumu par to, vai atsauces laiks izlidošanai ir sākotnēji paredzētais pacelšanas laiks vai kavētā lidojuma faktiskais izlidošanas laiks.

Attiecībā uz ierašanās uz reģistrāciju pierādīšanas pienākumu prasītāji, norādot uz jaunāko tehnoloģiju attīstību un it īpaši uz iekāpšanas karšu digitalizāciju, uzdod jautājumu par Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto nosacījumu būtību, lai noskaidrotu, vai runa ir par šīs regulas piemērošanas priekšnosacījumiem, kuru iestāšanās būtu jāpierāda patērētājam, vai arī par pamatu aviosabiedrības atbrīvošanai no pienākuma izmaksāt kompensāciju – un šādā gadījumā attiecīgais pierādījums būtu jāiesniedz aviosabiedrībai.

Visbeidzot, līdzprasītāji JE/KF norāda uz nesaderību, kas var pastāvēt starp apstākli, ka pienākums pierādīt ierašanās uz reģistrāciju faktu gulstas tikai uz

pasažieriem, un Regulas (EK) Nr. 261/2004 lietderīgas iedarbības principu, ņemot vērā tās mērķus nodrošināt patērētāju, kas šajā gadījumā ir minētie pasažieri, augsta līmeņa aizsardzību.

Šie prejudiciālie jautājumi, ko izteikuši prasītāji, tika apspriesti debatēs, kas balstītas uz sacīkstes principu [..]. Atbildētāja paziņoja, ka iebilst pret tiesvedības apturēšanu, jo uzskata, ka prasītāju uzdotie prejudiciālie jautājumi ir nepamatoti, jo *Cour de cassation* [oriģ. 5. lpp.] savā 2018. gada 14. februāra spriedumā un 2018. gada 12. septembra spriedumā ir iedibinājusi skaidru judikatūru, kurā tā apstiprina prasību pasažieriem iesniegt pierādījumu par to, ka viņi faktiski ir ieradušies uz reģistrāciju lidojumam, uzrādot iekāpšanas karti vai jebkādu citu elementu, kas ļauj sniegt nepieciešamo pierādījumu.

Tādēļ ir jāuzskata, ka prasītāju uzdotie jautājumi, lai gan tajos pēc būtības ir atkārtota iepriekš Eiropas Savienības Tiesai 2018. gada 3. decembrī iesniegtā prejudiciālā jautājuma problemātika, tomēr paplašina minētā jautājuma tvērumu no dažādiem juridiskās analīzes leņķiem tādā veidā, ka tie, šķiet, var ļaut veikt pilnīgāku pretrunīgā jautājuma izvērtēšanu.

Līdz ar to, tā kā pēc būtības pieņemamais lēmums ir lēmums pēdējā instancē, Eiropas Savienības Tiesai ir jāiesniedz šādi prejudiciālie jautājumi:

[..] [oriģ. 6. lpp.]

[omissis: rezolutīvajā daļā norādīto prejudiciālo jautājumu izklāsts]

[omissis: lēmums apturēt tiesvedību]

[omissis: precizējums par tiesāšanās izdevumiem]

AR ŠĀDU PAMATOJUMU,

Tiesa [..]

IZDOD RĪKOJUMU iesniegt Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1) Par abu 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā iekļauto daļu piemērojamību – lidojumu kavēšanās gadījumā:

a) Vai – ņemot vērā, ka Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 7. pantā paredzētās tiesības uz kompensāciju iekāpšanas atteikuma vai lidojuma atcelšanas gadījumā, iedibinot attiecīgo judikatūru (Tiesas ceturtās palātas 2009. gada 19. novembra spriedums apvienotajās lietās C-402/07 un C-432/07 *Sturgeon*), ir tikušas attiecinātas arī uz lidojumu kavēšanos, – Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta, kas piemērojams tikai iekāpšanas atteikuma gadījumā, tekstā minētais nosacījums par pasažiera

ierašanos uz reģistrāciju ir piemērojams saistībā ar kompensāciju, ko pieprasa pasažieris, kas ir cietis lidojuma kavēšanās dēļ, nevis iekāpšanas atteikuma dēļ?

b) Ja atbilde uz 1. jautājuma a) punktu ir apstiprinoša, vai – ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktā ilguma (“ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika”) mērķus, kas ir saistīti ar virspārdotu reisu jautājumu un drošības mērķiem, – šis ilgums konkrētajā gadījumā ir jāinterpretē kā “ne vēlāk kā 45 minūtes pirms kavētā lidojuma jaunā izlidošanas laika, kas norādīts uz lidostas ziņojumu dēļiem vai paziņots pasažieriem”? **[oriģ. 7. lpp.]**

2) Par “ierašanās uz reģistrāciju” fakta pierādīšanas pienākumu

Ja atbilde uz 1. jautājuma a) daļu ir apstiprinoša, proti, gadījumā, ja Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams kompensācijai, ko pieprasa pasažieris, kurš ir cietis lidojuma kavēšanās dēļ:

a) Vai 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir regulas piemērošanas priekšnosacījumi, kuru iestāšanās ir jāpierāda patērētājam, vai arī tie ir pamats aviosabiedrības atbrīvošanai [no pienākuma izmaksāt kompensāciju], ļaujot tai uzrādīt pasažieru reģistru, lai pierādītu, ka patērētājs nav ieradies uz reģistrāciju “kā paredzēts un laikā, ko iepriekš rakstveidā (tostarp elektroniski) norādījis gaisa pārvadātājs, ceļojuma rīkotājs vai pilnvarots ceļojuma aģents, vai, ja laiks nav norādīts, ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika”, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību, kas ļauj tagad izdot digitālās iekāpšanas kartes elektroniski, kā arī to, ka uz papīra iekāpšanas kartēm vairs netiek likts laika zīmogs, ka līdz ar to nav pienākuma fiziski ierasties pie reģistrācijas letes un ka vienīgi aviosabiedrību rīcībā ir visa informācija par pasažieru reģistrāciju līdz pat reģistrācijas slēgšanai?

b) Vai lietderīgas iedarbības princips, Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) mērķi un pasažieru un, vispārīgi, patērētāju augstais aizsardzības līmenis, kas garantēts ar Regulu (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) vai ar citiem Kopienas tiesību normām, liedz uzlikt tikai pasažierim pienākumu pierādīt, ka viņš ir ieradies uz reģistrāciju “kā paredzēts un laikā, ko iepriekš rakstveidā (tostarp elektroniski) norādījis gaisa pārvadātājs, ceļojuma rīkotājs vai pilnvarots ceļojuma aģents, vai, ja laiks nav norādīts, ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika”, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību, kas ļauj izdot digitālās iekāpšanas kartes elektroniski, kā arī to, ka uz papīra iekāpšanas kartēm vairs netiek likts laika zīmogs, ka līdz ar to nav pienākuma fiziski

ierasties pie reģistrācijas letes un ka vienīgi aviosabiedrību rīcībā ir visa informācija par pasažieru reģistrāciju līdz pat reģistrācijas slēgšanai?

[..]

DARBBA VERSIJA